[2022] 17 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 752

ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ

ਬਨਾਮ

ਚੰਦਰਮਲ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9115)

ਦਸੰਬਰ 15, 2022

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਐਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2013: ਧਾਰਾ 24 (2) ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੁਲੈਕਟਰ (ਐਲਏਸੀ) ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਐਲਏਸੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਡੀਡੀਏ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਲਏਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਐਕਵਾਇਰ ਨੂੰ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਐਲਏਸੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਐਲਏਸੀ ਅਤੇ ਡੀਡੀਏ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ 26.05.1998 ਨੂੰ ਡੀਡੀਏ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹਨ - ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ 26.05.1998 ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਐਲਏਸੀ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 26.05.1998 ਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਬਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਐਕੁਆਇਰ ਨੂੰ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ। ਮਨੋਹਰਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ। - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਿਤ 1.ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਐਲਏਸੀ ਅਤੇ ਡੀਡੀਏ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ 26.05.1998 ਨੂੰ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਲਏਸੀ ਜਾਂ ਡੀਡੀਏ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਤੇ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ - ਪੂਰਵ-ਪੁਰਖੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ 26.05.1998 ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਐਲਏਸੀ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 26.05.1998 ਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਬਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 5][755- ਐੱਫ - ਐੱਚ; 756- ਏ]

2. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ 1964 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 10.12.1997 ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ 26.05.1998 ਨੂੰ ਡੀਡੀਏ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ "26.05.1998 ਦੇ ਕਬਜ਼ਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ, ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ - ਪੂਰਵ-ਪੁਰਖੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ" ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਡੀਡੀਏ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੋ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਬਜ਼ਾ ਡੀਡੀਏ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ। [ਪੈਰਾ 5.1][756- ਬੀ - ਡੀ]

3 .ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 5.2][756- ਈ - ਐੱਫ]

ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ।

(2020) 8 ਐਸਸੀਸੀ 129: [2020] 3 ਐਸਸੀਆਰ 1 - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਅਬੂਬਕਰ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ. 5. ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2018) 18 ਐਸਸੀਸੀ 560: [2018] 12 ਐਸਸੀਆਰ 263 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2018] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 263 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪੈਰਾ 3

[2018] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 263 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਰਾ 5.2

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9115.

2016 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 2255 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 03.10.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9123।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਲਵਿਕਾ ਕਪਿਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਨਵਾਂਗੀ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਵਕੀਲ।

ਕੇ.ਸੀ. ਜੈਨ, ਹਰਪ੍ਰਸਾਦ ਸਾਹੂ, ਪ੍ਰਣਯ ਕੁਮਾਰ ਮਹਾਪਾਤਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਾਚੀ ਬਾਜਪਾਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.

1. 2016 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 2255 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 03.10.2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕੁਆਇਰ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਤਹਿਤ ਖਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਐਕਟ, 2013 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ, 2013" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਡੀਡੀਏ) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

2. ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕੁਆਇਰ ਨੂੰ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ - ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ

ਕੁਲੈਕਟਰ (ਐਲਏਸੀ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਐਲਏਸੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਡੀਡੀਏ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਐਲਏਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

3.ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ 26.05.1998 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਕਬਜ਼ਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਤੋਂ ਐਲਏਸੀ ਦੁਆਰਾ "ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ" ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ "ਤਹਿਸੀਲ ਸਟਾਫ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣ" ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰਫ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਬਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ 26.05.1998 ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। **ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਈ.ਏ. ਅਬੂਬਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। **ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2018) 18 ਐਸਸੀਸੀ 560**. ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

4.ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

5.ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਐਲਏਸੀ ਅਤੇ ਡੀਡੀਏ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ 26.05.1998 ਨੂੰ ਡੀਡੀਏ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਐਕੁਆਇਰ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਲਏਸੀ ਜਾਂ ਡੀਡੀਏ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਤੇ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ - ਪੂਰਵ-ਪੁਰਖੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ 26.05.1998 ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਐਲਏਸੀ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ

ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਹੁਣ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 26.05.1998 ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

5.1 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਤਮ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ 1964 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨਾਮ 10.12.1997 ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ 26.05.1998 ਨੂੰ ਡੀਡੀਏ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ "26.05.1998 ਦੇ ਕਬਜ਼ਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ, ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਤੋਂ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ", ਸਿਰਫ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜੋ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਬਜ਼ਾ ਡੀਡੀਏ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ।

5.2 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, **ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ। **(2020) 8 ਐਸਸੀਸੀ 129**. ਪੈਰਾ 366 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

> **"366.** ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:
>
> **366.1**. ਧਾਰਾ 24 (1) (ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਜੇ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 1-1-2014 ਤੱਕ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
>
> **366.2**. ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਵਿੰਡੋ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (1) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਬੰਧ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

366.3. ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਧਾਰਾ 24 (2) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਂ" ਨੂੰ "ਨਾ ਤਾਂ" ਜਾਂ "ਅਤੇ" ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਉਦੋਂ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

366.4. 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ "ਭੁਗਤਾਨ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ 1894 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ (ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ) 2013 ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਜੇ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਅਧੀਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ (ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ) ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 1894 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ "ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ" ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

366.5. ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (1) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 24 (2) ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਧਾਰਾ ੩੧ (੧) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਕਮ ਦਾ ਟੈਂਡਰ ਦੇ ਕੇ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

366.6. 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 24 (1) (ਬੀ) ਦਾ ਹਿੱਸਾ।

366.7. 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਜਾਂਚ ਦਾ ਡਰਾਇੰਗ ਹੈ

ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਤਹਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 24 (2) ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂਹੁੰਦੀ।

366.8. ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀ 1-1-2014 ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਪੈਂਡਿੰਗ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

366.9. 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਧਾਰਾ 24 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਯਾਨੀ 1-1-2014 ਨੂੰ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂਬੱਧ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

6. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਸਥਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ.

ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ

ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016